

GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ KURSLARINA KATILAN BİREYLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNE OLAN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF PERSONALITY OF INDIVIDUALS
PARTICIPATING IN ENTREPRENEURSHIP TRAINING COURSES TO
ENTREPRENEURSHIP TENDENCIES

Öğr.Gör. Hüseyin ÇİÇEKLİOĞLU

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Mersin/Türkiye

Alican AFŞAR

Doktora Öğr. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD,
Kahramanmaraş/Türkiye

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, girişimcilik eğitimi kurslarına katılan bireylerin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerine olan ilişki ve etkilerinin incelenmesidir. Bu bağlamda Kahramanmaraş İl Merkezinde belirli bir dönemde girişimcilik eğitimi alan 111 bireye anket uygulanmıştır. Anketimizde öncelikle demografik bilgiler daha sonrasında ise girişimcilik eğilimleri ve kişilik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. Anket sonuçları rakamlarla kodlanarak, bireylerin verdikleri yanıtlara göre bilgisayar ortamında SPSS 21.0 paket programına aktarılarak güvenilirlik, frekans, Korelasyon ve Regresyon analiz yöntemi kullanılarak test edilmiş ve veri kaybı ya da yanlış kodlama hatalarına karşı sağlanması yapılmıştır.

Girişimcilik eğitime katılan bireylere uygulan bu çalışmanın sonuçlarına göre “kişilik özellikleri” ve “girişimcilik eğilimlerinin” birbirleriyle pozitif yönlü anlamlı ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi bulguları kişilik özelliklerinin, girişimcilik eğilimleri ve alt boyutları üzerinde açıklayıcı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Kişilik

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationship and effects of the personality traits of entrepreneurship training courses on entrepreneurial tendencies. In this context, a questionnaire was applied to 111 individuals who had trained entrepreneurship at Kahramanmaraş City Center at a certain period. In our survey, first there is questions about demographic information and it is followed by questions about entrepreneurial tendencies and personality traits. The results of the questionnaire were encoded with numbers and analyzed by using reliability, frequency, correlation and regression analysis method and transferred to the SPSS 21.0 package program in computer environment according to the answers given by the individuals and validation was done against data loss or wrong coding mistakes.

According to the results of this study which is applied to the individuals participating in entrepreneurship education, personality traits and entrepreneurial tendencies are positively significant related to each other. Regression analysis findings show that personality traits are explanatory on entrepreneurial tendencies and its sub-dimensions.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Personality.

1. GİRİŞ

İşletme yönetimi adına son dönemlerin popüler konularının başında girişimcilik kavramı yer almaktadır. En çok ilgi çeken ve araştırılan konulardan birisi olan girişimcilik konusu genel hatlarıyla; girişimciliğin tanımlanması, girişimcinin özelliklerinin belirlenmesi, girişimci olma yolları gibi temel sorular ve alt başlıkları çerçevesinde incelenmektedir. Literatür incelendiği takdirde bireylerin

girişimcilik eğilimlerini etkileyen çeşitli değişkenler ortaya koyulmaktadır. Bu değişkenlerin en çarpıcı olanı ise bireylerin sahip oldukları kişilik özellikleridir.

Bireyi diğerlerinden ayıran ve çevresel ilişkilerde gözle görülebilen işlevsel, toplu, ruhsal ve bedensel özelliklerin bütünü kişiliği oluşturur. Kişinin yakın veya dış çevresiyle kurduğu diğerlerinden farklı, tutarlılık gösteren ilişki şekli, kişiye ait düşünce, his ve hareketlerin toplamı olarak değişik şekillerde tanımlanabilmektedir (Feshbach ve Weiner, 1991:35; Yelboğa 2006:198; Zel 2001:412).

Girişimcilik eğilimi, kişinin herhangi bir girişimde bulunmadan önce, içerisinde bulunduğu davranışsal, eylemsel ve düşünsel eğilimleri ifade etmektedir. Girişimcilik ülke ekonomisinin mihenk taşı olarak önemini gün geçtikçe arttırmaktadır. Gerek ekonomik platformlarda rekabet üstünlüğü elde ederek refah seviyesini yükseltmek gerekse istihdam yaratmak amacıyla girişimcilik ciddi bir gereksinimdir. Girişimciliğin özendirilmesi ve girişimcilik eğitime hangi seviyede başlanması gerektiği hala bir tartışma konusudur. Ancak bir gerçek var ki; girişimcilik ve girişimcilik kültürü oluşturmanın zorunluluğu ve bu amacın başarılması daha rekabetçi bir ekonomiye geçişte önemli bir basamak olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. GİRİŞİM VE GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Ülkelerin ekonomik sürdürülebilirliği sağlamalarının güncel dinamiği girişimcilik faaliyetlerinin istenilen seviyelerde yerine getirilmesi ile sağlanabilmektedir (Yıldırım vd., 2011:192). Sanayi Devrimi'nden bu yana her geçen gün artarak gelen girişimcilik eğilimi, 21'nci yüzyıl genç kuşağında kendini çok daha belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Örneğin bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde 34 yaşın altında bulunan yaklaşık 5,6 milyon kişi kendi işini kurabilmek için aktif olarak uğraş içerisinde (Chen ve Lai, 2010:1). Girişimcilik, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile birlikte daha büyük bir önem kazanmıştır. Yapılan araştırmalar dünya ekonomisinin % 65'ini temsil eden G-7 ülkelerinde yani, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, İngiltere ve Amerika'da girişimcilik düzeyi ve yıllık ekonomik büyüme arasında güçlü bir ilişkinin varlığı ortaya konulmuştur (Salvatore, 2005:63). Küresel açıdan değerlendirildiğinde, girişimciler tarafından atılan yenilik adımları ve artan rekabetin bir ülkenin ekonomik büyümesi açısından son derece önem teşkil etmekte olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Wennekers ve Thurik, 1999:42, Robbins ve Coulter, 2002:103).

Girişimci kelimesinin kökü Fransızca girişmek anlamındaki 'entreprendre' kelimesidir (Lordkipanidze vd., 2005:788). Girişimci kavramının herkes tarafından bilinen ilk tanımı, 18. Yüzyılın başlarında Richard Cantillon'un yaptığı tanımdır. Cantillon 1755 yılında basılan "Essai sur la nature du commerce en general" adlı eserinde, girişimcinin risk alma özelliğinin üzerinde durmaktadır. Fransız iktisatçı Jean Baptiste Say tarafından da girişimci kavramı kullanılmıştır. Say Cantillon'un tanımını geliştirerek; "girişimcinin risk üstlenme kadar üretim faktörlerini örgütlenme ve yönetme niteliklerine de sahip olması gerektiği" çerçevesinde yoğunlaşmıştır (Hisrich ve Peters, 1995:6).

Girişimcilik teorisine, muhtemelen en önemli ve en bilinen katkı "The Theory of Economic Development" adlı kitabında girişimciyi yeniliği sunan birey olarak ifade eden Joseph Schumpeter tarafından yapılmıştır (Aidis, 2003: 4). Joseph Schumpeter girişimcinin, özünde bilindik çalışma kalıplarından sıyrılıp yeni bir tarz oluşturarak çalışmasını devam ettirdiği yönünde görüş ortaya koymuştur (Kuratko ve Hodgetts, 2001:29). Yani girişimci inovasyon yapan ve denenmiş teknolojileri geliştiren kişi olarak tanımlanmıştır. Sonuç olarak; Şimşek (2007)'e göre; girişimci belirli bir mal veya hizmeti üretmek, üretip pazarlamak veya yalnızca pazarlamak için, kendisine ait veya başkalarından temin ettiği sermayeyi üretim faktörlerine yatıran ve böylece kar veya zarar etme olasılığını göze alan özel veya tüzel kişidir (Şimşek, 2007:24).

Girişimci kavramı literatür de pek çok yazar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Girişimcilik ile ilgili yapılan bazı tanımlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Girişimcilik Kavramı Tanımlamaları

Kaynak	Tanımlar
Robert d. Hisrich & Peters, 1998; Kinicki, (2003)	Girişimcilik yeni şeylerin meydana gelmesinin süreci ve risk ve kazançların tahmini olarak belirtilmiştir.
Shane & Venkataraman (2000)	Girişimcilik; karlı fırsatların varlığı ve girişimci bireylerin varlığı arasındaki ilişki olarak ifade edilmektedir.
Hisrich (1989)	Girişimcilik, zaman ve çabayla oluşturulmuş değerli bir farklılığın süreci; beraberindeki finansal psikolojik ve sosyal risklerin tahmini ve parasal ödül ve kişisel tatminin alınması olarak ifade edilmektedir.
Kirzner (1973)	Girişimcilik, pazardaki muhtemel eksikliklerin ve dengesizliklerin doğru şekilde tahmin edilmesi yeteneği ile fırsatların keşfedilmesidir.
Stevenson, Roberts & Gousbeck (1985)	Girişimcilik bireylerin ya sahip oldukları veya bir organizasyon içinde, hali hazırda kendi kontrollerinde olan kaynakların haricinde fırsatların peşinden gitmeleridir.
Stevenson & Sahlman (1989)	Bireylerin, şu anda kontrol altında olan kaynakların dışında, fırsatların peşinde koşması olarak belirtilmektedir.
Ronstadt (1984)	Girişimcilik, kurulmuş olan sürekli artan bir zenginliğin dinamik süreci olarak tanımlanmıştır.

Girişimci yazındaki ifadesiyle üretim faktörlerinin bir araya getirilmesini sağlayarak kaynakları etkili bir şekilde kullanıp üretim yapmak suretiyle para kazanan kişi olarak nitelendirilmektedir (Yılmaz ve Sünbül, 2009:196). Bahsi geçen tüm faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kişide belirli özelliklerin bulunması gerekmektedir. Bu özellikleri yenilikçilik (Başer ve Büber, 2012:137), kendine güven (Tok vd., 2014:50), fırsatçılık (Demirel ve Tikici, 2010:228), risk alabilme (Gürer vd., 2014:2), dışa açıklık (Kılıç vd., 2012:423) ve başarıya inanmak (Uluköy ve Demireli, 2014:50) olarak belirtilebilir.

Girişimci, fırsat sinyallerini algılar, onları değerlendirir ve değerlendirdiği fırsatları pazarlanabilir fikirlere dönüştürür. Fırsatlara zamanla, çabayla, parayla ve becerilerle artı değer katar; bu fikirleri uygulamak için rekabetçi pazarın risklerini dikkate alır ve bu çabalarından ödül elde eder (Karabulut, 2009:332). Girişimcilik konusunda bugüne kadar ortaya konan tanımlar birbirinden farklı olmakla birlikte en dikkat çekici nokta, girişimciliğin bir süreç olarak değerlendirilmesi ve incelenmesidir. Bu açıdan, girişimcilik küçük ya da büyük, özel ya da kamu, kar amacı güden ya da kar amacı gütmeyen her ölçekte ve türde işletmede görülebilir özelliklere sahiptir (Morris ve Jones, 1999:73; Anderson, 2002:49).

2.1. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Babson College ve London School of Economics tarafından oluşturulan Dünya Girişimcilik Platformunun ortaya koyduğu çalışmaya göre girişimciliği etkileyen unsurlar ülke alt yapısı ve girişimcilik alt yapısı olarak temelde iki boyut etrafında birleştirilmektedir. Ekonominin dışa açıklığı, devletin rolü, finans sektörünün etkinliği, teknoloji yoğunluğu, fiziksel alt yapı, yönetim becerileri, esnek işgücü pazarı, yasal kurumlar, ekonomik büyüme, sosyal, politik ve kültürel ortam ülke alt yapısı olarak ele alınmaktadır. Girişimcilik alt yapısı olarak finans, devlet politikaları, devlet programları, eğitim, Ar-Ge transferi, ticari alt yapı, iç pazarın dışa açık olması, fiziksel alt yapı ve kültürel normlar ele alınmaktadır (Börü, 2006:19).

Toplumsal ve kültürel faktörler girişimcilik olgusunu derinden etkileyen faktörlerin başında yer almaktadır. Girişimcilik ile ilgili pek çok faktör, toplumsal çevrenin girişimciliğe sağladığı destek tarafından belirlenmektedir. Girişimcilik toplumsal ve sosyal karaktere sahip bir olgudur. Bu nedenle de sosyal olayları etkiler. Girişimcilik, girişimci özelliklerinin toplumda genel kabul görmesi, girişimci değerlerinin ve davranışlarının onaylanması, hatta teşvik edilmesi sayesinde kolayca kendine yer edinebilir (Shane, 2002:448).

Wickham (2006)'a göre girişimciliği engelleyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler: Kuruluş sermayesini bulmada yaşanan güçlükler, kuruluş sermayesinin maliyetinin yüksek oluşu, iş çevresindeki mevcut riskler, kanuni kısıtlamalar, girişimcilik eğitiminden yoksun olunulması, girişimci imajının net bir şekilde algılanamaması, insan kaynakları alanında karşılaşılan sorunlar ve kısıtlar (Wickham,2006:103).

Yapılan yazın taramasında çalışmanın evrenini oluşturan Kahramanmaraş ilinde girişimcilik üzerine yapılan üç çalışmanın olduğu görülmüştür. Bunlar incelendiğinde Gözek & Akbay (2012), Bakan vd. (2012) ve Akyüz vd. (2009)'nin çalışmalarının mevcudiyeti görülmüştür. Ancak, Gözek & Akbay (2012) KOSGEB girişimcilik eğitimi kursiyerlerini, Bakan vd. (2012) profesyonel meslek gruplarının girişimcilik özellikleri ile birlikte yenilikçilik yeteneklerini ve son olarak da Akyüz (2009) çok sayıda üniversite arasında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi öğrencilerinden yalnızca Orman Fakültesi öğrencilerini çalışma kapsamına dâhil etmektedir.

Gözek & Akbay (2012), tanımsal istatistikler üzerinden girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ve sorunları konulu çalışmasını KOSGEB girişimcilik kursiyerleri temelinde gerçekleştirmiştir. Araştırma bulguları girişimciliğin önündeki mevcut engellerin kaldırılması gerekliliğini ifade etmektedir. Bunun yanı sıra, risk sermayesi ve garanti fonlarının kullanımı teşviki konusunu önemle vurgulamaktadır. Son olarak ekonomik krizlerden kurtulmanın yolu girişimcilikten geçtiği de ifade edilmektedir.

Öneren (2012), İç Anadolu Bölgesi'ndeki genç nüfusun girişimcilik eğilimlerini ele alan bir çalışma ortaya koymuştur. Tanımsal istatistikler, Ki-Kare testi ve güvenilirlik analizi ile elde edilen verilerin analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular incelendiğinde, strateji uygulamayı bilmek, örgütsel büyümeye ilişkin hızı doğru ayarlamak, kişisel sorumluluk duygusu, hayal kurmak ve kurdurmak, fırsatları yakalamak ve değerlendirmek, düşünceyi gerçekleştirme arzusu, yenilik oluşturma çabası, vizyon ve misyon sahibi olma, proaktif kişilik sergileme gibi özelliklerin girişimciliği ortaya konulmuştur.

Başer & Büber (2012), iş kurma amacı olan girişimci adayların girişimcilik özelliklerinin ölçümünü ele alan bir araştırma gerçekleştirmiştir. Aydın ili KOSGEB/İŞKUR girişimcilik kursiyerlerine uygulanan anket tanımsal istatistikler bakımından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kendine güven, yenilikçilik, başarı ihtiyacı, liderlik, bağımsız olma, risk alma, belirsizliğe tahammül, otokontrol ve iyimserlik girişimcilik özellikleri olarak ifade edilmiştir. Ayrıca, kültürel yapının da girişimcilik faaliyetlerine engel teşkil ettiği ifade edilmektedir.

Yıldırım vd. (2011), işletme sahiplerinin girişimcilik özellikleri ve bunlar arasındaki ilişkileri Aksaray ili evreninde ele almıştır. Güvenirlik, geçerlik, faktör ve korelasyon analizi ile verilerin analiz edilmiş olduğu görülmüştür. Bu çalışmada girişimcilik özelliklerinin vizyon sahibi, iletişim kabiliyeti yüksek, özverili, yenilikçilik, çalışma motivasyonu olan, tutarlı karar verebilen, sosyal, takım çalışmasına yatkın, zamanı verimli kullanan, değişime açık, ikna kabiliyeti olan ve özel hayatı ile iş hayatı arasında denge kurabilen kişiler tarafından ortaya konduğu ifade edilmektedir.

Karahan vd. (2014), Diyarbakır bağlamında KOBİ'lerin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesini hedefleyen bir araştırma ortaya koymuştur. Tanımsal istatistikler, güvenilirlik, t-testi, f-testi ve çapraz tablolar üzerinden analiz gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda girişimcilerin eğitim seviyelerindeki iyileşmelerin iş konusunda kendilerine güvenlerini de olumlu yönde etkilediği ortaya konulmuştur. Aynı zamanda girişimcilerin gelir düzeyleri ile sermaye sahibi olmaları arasında doğru orantılı bir ilişkinin varlığı da gözlemlenmiştir.

3. KİŞİLİK KAVRAMI

Kişilik, özellikle psikoloji alanında üzerinde uzun yıllar çalışılan bir konu olarak bilinmektedir. Kişiliğin tanımı konusunda literatürde oldukça farklı görüşlerle karşılaşmaktadır.

Tablo 2: Kişilik Kavramı Tanımlamaları

YAZAR	TANIM
Buchanan ve Huczynski, 1997.	Kişilik, bireyin farklı durum ve zamanlarda, geniş anlamda ayırt edici ve tutarlı bir şekilde sergilediği psikolojik özellikleridir.
Köknal, 1997.	Kişilik, bireyin öznel ve nesnel taraflarıyla diğer insanlardan ayrılan duygu, düşünce, tutum ve davranış özelliklerinin tamamını temsil eder.

Schermerhorn, Hunt ve Osborn, 2002.	Kişilik, bireyin insanlarla etkileşimi ve tepkilerini oluşturan benzersiz doğasının özelliklerinin bir bileşimi olarak ifade edilmektedir.
Morris, 2002.	Kişilik, bireyin kendine has, değişik durum ve zaman içinde devamlılığı olan duygu, düşünce ve davranış örüntüsü olarak ifade edilmektedir.
Atkinson vd., 2002.	Kişilik, bireyin fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini tanımlayan ve bireyin duygularının, düşüncelerinin, davranışlarının ayırt edici ve karakteristik örüntülerinin kapsamı olarak belirtilmektedir.
Fındıkcı, 2009.	Kişilik, bireyin kendine özgü olan; dış görünüş, zihinsel özellikler, takıntılar, alışkanlıklar, tutumlar ve davranışlarına varana kadar birçok özelliği kapsayan bir bütün olarak karşımıza çıkmaktadır.
Eroğlu, 2009.	Kişilik, bireyin yaşama biçimidir.
Demirbilek, 2010.	Kişilik, bireylerin tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçleridir.
Cüceloğlu, 2011.	Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu ve diğer insanlar tarafından ayırt edici ve tutarlı olan, yapılaşmış ilişki örüntüleridir.
İnanç ve Yerlikaya, 2012.	Kişilik, bireyi diğer bireylerden farklı kılan kendine ait özelliklerin bütünüdür.
Eren, 2012.	Kişilik, bireyin fizyolojik, zihinsel ve ruhsal özellikleri hakkında sahip olduğu bilgiler toplamıdır.
Özkalp ve Kirel, 2013.	Kişilik, bireyin belirgin, değişmeyen ve tutarlı olan özelliklerinin bütünü olarak nitelendirilmektedir.
Tutar, 2013.	Kişilik, bireyin kendine has ve ayırıcı davranışlarının bütünüdür.

Yıldız ve Dilmaç (2012:123) kişiliği; insanın bütün ilgilerini, tavırlarını, niteliklerini, yeteneklerini, konuşma tarzını, dış görünüşünü ve çevresine uyum tarzını özetleyen bir terim olarak ifade edilmiştir. Davranış biçimleri açısından kişilik ise, bireyin zihinsel, bedensel ve ruhsal farklılıklarının kendi davranış biçimlerine ve yaşam tarzına yansımaları olarak nitelendirilmiştir (Gökben-Çetin ve Beceren, 2007: 113).

Günel (2010:44), kişiliğin bireyin tüm özelliklerini her yönüyle açıklayan bir kavram olduğunu, yani ilgi, beceri, giyim tarzı, beden dili ve alışkanlıkları içine aldığını belirtmiştir. Yüksel (2013: 99) ise, kişiliğin duygu, düşünce, beceri ve alışkanlıklar ile doğrudan doğruya ilişki içerisinde bir kavram olduğunu, aynı zamanda bireysel farklılıklarımızı, günlük yaşamsal işlerimizi yapmadaki tercihlerimizi açıklayabildiğini de belirtmiştir.

3.1. Kişiliğin Bileşenleri

Kişiliğin oluşmasında etkili olan bazı bileşenler bulunmaktadır. Bu bileşenler; karakter, mizaç ve yetenek şeklinde sınıflandırılmaktadır:

- ✓ **Karakter:** Kişilik ile en fazla karıştırılan kavram karakterdir. Ancak karakter, kişiliğin oluşumunda etkili olan bileşenlerden sadece birini meydana getirmektedir. Karakter, kalıtsal olmayan özelliklerin birey tarafından erken dönemlerde başlanarak sonradan edindiği özellikler olarak ifade edilmektedir (Adler, 2008:191-192).
- ✓ **Mizaç (Huy):** Karakter kişiliğin ahlaki ve sosyal yönünü, mizaç ise kişiliğin kalıtsal ve duygusal yönünü oluşturmaktadır. Mizaç, duygu temelli yeteneklerin ve alışkanlıkların bir araya getirilmesinin altında yatan ilişki kurma, duyumsama süreçlerini ifade etmektedir (Cloninger ve Svrakic, 2000:241).
- ✓ **Yetenek:** Kişiliğin oluşumundaki etkin olan son bileşen ise yetenektir. Yetenek, bireyin sahip olduğu zihinsel ve bedensel özellikler olarak ikiye ayrılır. Zihinsel yetenek, bireyin belirli ilişkileri kavrayabilme, analiz edebilme ve sonuca ulaşabilme gibi zihinsel özelliklerin bütünü nitelendirmektedir (Eroğlu, 2011:221). Bireylerin renk ayırt edebilme, tat ve koku hissetme, yürüme, ayakta durma, koşma, görme, el-kol-ayak gibi organları belli bir uyum içerisinde kullanma gibi özellikler ise bireyin sahip olduğu bedensel yetenekleri nitelendirmektedir (Zel, 2006:21).

3.2. Beş Faktör Kişilik Özellikleri

Beş faktör kişilik özellikleri yaklaşımı, kişiliğin ne olduğunu açıklamak amacıyla geliştirilen kuramlardan biri olan özellik kuramları içerisinde değerlendirilmeye tabi tutulmaktadır (Deniz, vd., 2010:142-143). Özellikler kuramı ışığında, kişilik yapısını temsil eden özelliklerin neler olduğuna yönelik yapılan çalışmaların temelini faktör analizleri meydana getirmektedir (Basım, vd., 2009: 22). Beş faktör kişilik özellikleri yaklaşımı, çok sayıdaki kişilik özelliklerini sınıflayarak beş faktör altında toplama işlevi görmüştür. Bu faktörler; nevrotilik, dışadönüklük, açıklık, uyumluluk ve sorumluluktur. Beş faktör kişilik özellikleri ile ilgili sıfatlar şu şekilde sıralanabilir (Costa ve McCrae, 1995: 28):

Tablo 3: Beş Faktör Kişilik Özellikleri Kuramını Oluşturan Boyutların Tanımları

Dışa Dönüklük	İddialı, aktif bir şekilde konuşkan kişilik yapısı, insanlarla, kalabalık gruplarla aktivite yapıp bir arada bulunma isteği, heyecana ve fiziksel hareketliliğe, yöneticiliğe ve bunun gibi duygulara eğilimli olan kişilik özelliklerinden oluşur.
Duygusal Dengesizlik (Nevrotiklik)	Sıkıntı, öfke, korku, suçluluk duygusu, keder gibi duyguları tecrübe etme eğiliminin bireyin kişilik özelliklerini oluşturması durumunu belirtmektedir.
Uyumluluk	Fedakârlığa ve işbirliğine meyilli olmak, güvenilir olmak gibi kişilik özelliklerinden meydana gelmektedir.
Öz Disiplin (Sorumluluk)	Her durumda organize olabilme gücüne sahip, hırslı ve azimli, amaçları olan, güvenilir bireylerin kişilik özelliklerini ortaya koymaktadır.
Gelişime Açıklık	Hayal gücünün sunduklarına, estetiğe eğilimli, entelektüel merakı sahip ve duygusal deneyimlere açık olan bireylerin kişilik özelliklerini belirtmektedir.

Kaynak: Turner,2003:16

Aşağıda bulunan Tablo 4'te ise Mccrea Ve Costa'nın beş faktör kişilik özelliklerinin boyutlarını ifade etmek için kullandıkları sıfatlar bir arada gösterilmektedir.

Tablo 4: Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Boyutlarına Göre Kişileri Tanımlamak İçin Kullanılan Sıfatlar

Dışa Dönüklük	Duygusal Dengesizlik	Uyumluluk	Öz Disiplin	Gelişime Açıklık
İyimser	Kırılgan	Uyumlu	İhtiyatlı	Fantastik
Heyecan Odaklı	Kendinin Farkında	Diğergam	Görev Bilincine Sahip	Estetik
İddialı	Düşüncesiz	Dürüst	Kabiliyetli	Fikir Sahibi
Girişken	Endişeli	Alçak Gönüllü	Düzenli	Aktif
Sıcak Kanlı	Düşmanca Duygulara Sahip	Yumuşak Huylu	Başarı İçin Mücadele Güdüsüne Sahip	Duygusal
Aktif	Depresif	Güvenilir	Sorumluluk Sahibi	Değer Sahibi

Kaynak: Shaye, 2009: 7 – 9.

3.3. Girişimcilerin Kişilik Özellikleri

- ✓ **Risk Alma Eğilimi:** Risk alma faktörü girişimciliğin en önemli kişilik özelliği olarak ifade edilmektedir. Girişimcilerde farklı olaylara yönelik değişebilen risk alma seviyesi, kişisel risk algısının farklılaşmasından kaynaklanabilmektedir(Avşar, 2007:12). Ayrıca risk alma ile girişimci olma özelliği arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır(Caliendo ve Kritikos, 2011:2).
- ✓ **Belirsizlik Toleransı:** Belirsiz durum, çeşitli sebeplerden dolayı meydana gelen, birey tarafından tam olarak ifade edilip sınıflandırılmayan durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Belirsizlik toleransı olarak adlandırılan olgu ise, bireyin bu tarz olumsuz bir duruma pozitif tepki verebilme yeteneği olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ✓ **Başarma İhtiyacı Duyma:** Mc Clelland'a (1961) göre başarma ihtiyacı insan davranışının ardında yatan itici bir güçtür. Başarma ihtiyacına yönelik duyulan istek, kişilerin yenilik peşinden koşarak risk almalarında ve başarılı girişimler ortaya koymalarında önemli bir psikolojik etken olarak belirtilmektedir.

- ✓ **Kontrol Odağı:** Rotter (1990), iç kontrol odağını, bireylerin yaşadıkları olayların sonuçlarından kendilerini sorumlu tutmaları ve olayların sonuçlarının kendi kişisel özelliklerine ve davranışlarına bağlı olduğu beklentisi olarak nitelendirmektedir. İç kontrol odağı, kişinin meydana gelen durumlar karşısında kendisini kontrol edebilmesini ve yaşantılarının kendi kontrollerinde bulunmasını ifade eder. İç kontrol, girişimci her bireyde bulunması gereken bir özellik olarak belirtilmektedir (Din, Anuar ve Usman, 2016:122).
- ✓ **Yenilikçilik:** Girişimciler yeni bir şey icat etme veya mevcut bir şeyi daha iyi yapma ve bunu topluma sunma konusunda yeteneği olan bireylerdir. Yenilikçilik, iş yapma konusunda yeni ürünlerin, hizmetlerin ya da yolların geliştirilmesini sağlayan bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ✓ **Yaratıcılık:** Yazında yer alan birçok çalışmada (Ahmetoğlu, vd.,2011;Shane ve Venkataraman; 2000) girişimci, yenilik yaratarak, katma değer oluşturan ve bunları birer fırsata çevirerek değerlendiren birey olarak ifade edilmektedir. Ward'a (2004) göre girişimciliğin farklı dönem ve süreçlerinde yeni fikirlere bağlı olarak tekniklerin ortaya çıkmasında, bilgi, yaratıcılık ve girişimcilik faktörleri birbiriyle oldukça yakından ilişkilidir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

“Kişilik Özellikleri” ve “Girişimcilik Eğilimi” arasındaki ilişki ve etkinin incelenmesine yönelik olarak yapılan bu araştırmanın evrenini, Kahramanmaraş İlinde belirli bir dönem içerisinde Girişimcilik Eğitime kayıtlı 180 birey oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin geniş bir alanı kapsaması, evrenin tümüne ulaşmada enerji, maliyet ve zaman güçlüğünü ortaya çıkarmaktadır (Karasar, 2005:127). Bu nedenle araştırmada belirlenen bu evren üzerinden örneklem alınması yoluna gidilmiştir (Ural ve Kılıç, 2013:35).

Araştırmamızın örneklemine ilgili hesaplamalar yapılması sonucunda ulaşılması gerekli sayının da üzerine çıkarak elde edilen Girişimcilik Eğitimi almakta olan 111 birey oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan 140 anket bireylere dağıtılmış, toplanan anketlerin ancak 111 tanesinin değerlendirmeye uygun olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada daha önce Bilgin (2011) tarafından geliştirilen kişilik ölçeği ve literatür taraması sonucunda elde edilen girişimcilik eğilimleri ile ilgili sorular kullanılmış olup, bu ölçek sorularının bazıları doğrudan, bazıları ise güvenilirlik ve geçerlilikleri test edilip revize edilerek kullanılmıştır. Araştırma toplam 3 bölüm ve 2 ölçek ve 74 sorudan oluşmaktadır.

Birinci bölüm, bireylerin demografik özellikleri hakkında tanıtıcı verilere yönelik soruları içermektedir. İkinci bölüm ise, girişimcilik eğilimleri ve üçüncü bölüm ise kişilik özellikleri ölçeğinden oluşmaktadır. Bu bölümdeki sorular 5'li Likert ölçeğine göre tasarlanmıştır. Bu sisteme göre ifadeler “Hiç Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)” ve “Kesinlikle Katılıyorum (5)” şeklinde ölçeklendirilmiştir.

4.1. Araştırmanın Hipotezleri

Literatür incelemesi sonucunda birbirleri üzerinde etki oluşturabilecek kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimlerine yönelik oluşturulan hipotezlerimiz şu şekildedir:

Hipotez₁: “Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır”

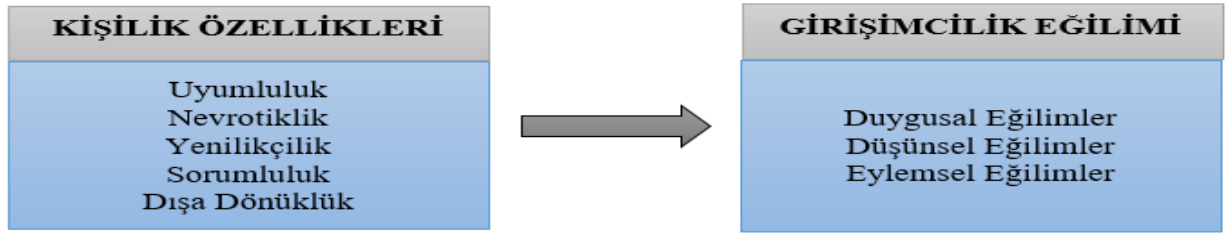
Hipotez₂: “Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisi vardır”

Hipotez_{2a}: “Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin alt boyutu olan duygusal eğilimler üzerinde etkisi vardır”

Hipotez_{2b}: “Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin alt boyutu olan düşünsel eğilimler üzerinde etkisi vardır”

Hipotez_{2c}: “Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerinin alt boyutu olan eylemsel eğilimler üzerinde etkisi vardır”

Araştırma hipotezleri doğrultusunda oluşturulan, araştırma kapsamında ele alınan değişkenlerin yer aldığı modeli Şekil 1'deki gibi gösterebiliriz. Yapılacak istatistiksel analizlerle modelin test edilmesi hedeflenmektedir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

4.2. Ankette Kullanılan Ölçek Değişkenlerine Ait Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Tablo 5: Güvenilirlik Analizi

Güvenirlilik Analizi		
Ölçek Adı	Toplam Faktör Sayısı	Cronbach's Alpha
Girişimcilik Eğilimi	28	,797
- Duygusal Eğilimler	10	,735
- Düşünsel Eğilimler	7	,807
- Eylemsel Eğilimler	11	,871
Kişilik Özellikleri	25	,858
- Uyumluluk	7	,603
- Nevrotiklik	6	,904
- Yenilikçilik	5	,812
- Sorumluluk	3	,832
- Dışa Dönüklük	4	,834

Güvenirlilik göstergesi olarak; güvenilirlik katsayısı hesaplanır. Güvenirlilik katsayısını hesaplamak için kullanılan yöntemlerden birisi de (α) Cronbach's Alfa katsayısıdır (Gürüş ve Astar, 2014: 245). Bu araştırmada da ölçeklerin güvenilirlik analizlerini yapabilmek adına Cronbach's Alfa katsayısı kullanılmıştır. Literatüre göre alfa değeri 0,70 veya üzerinde bir değere sahip ise, ölçek güvenilir olarak kabul edilmektedir (Nunally, 1978; akt. Gürbüz ve Şahin, 2014: 305). Araştırmada kullanılan tüm ölçekler kabul edilebilir alfa değeri düzeyi olarak tanımlanan 0,70 üzerinde bir değere sahip olup, araştırma kapsamına alınan söz konusu bu değişkenlerin güvenilir bir şekilde ölçümlendiği söylenilebilir.

4.3. Örneklem Profili

Araştırmaya katılan 111 bireyin sosyo demografik özelliklerine (cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yaş, meslek vs.) ilişkin, frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleriyle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Demografik Özellikler	Sayı	%	Demografik Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet			Medeni Durumunuz		
Kadın	55	49,5	Evli	36	32,4
Erkek	56	50,5	Bekâr	75	67,6
Yaşınız			Eğitim Durumunuz		
18-25	25	22,5	İlköğretim	36	32,4
26-30	24	21,6	Lise	45	40,5
31-36	24	21,6	Ön Lisans	11	9,9
37-42	20	18,0	Lisans	16	14,4
43 +	13	11,7	Lisansüstü	3	2,7

Mesleğiniz?			Doğduğunuz Yer		
Esnaf	64	57,5	Köy	15	13,5
Memur	7	6,3	Kasaba	5	4,5
Mimar, Mühendis, Uzman ve	7	6,3	İlçe	17	15,3
Tekniker	30	27,2	İl	49	44,1
Ev Hanımı	3	2,7	Büyükşehir	21	21,6
Yetiştirdiğiniz Yer			Yaşadığınız Yer		
Köy	6	5,4	Köy	1	0,9
Kasaba	6	5,4	Kasaba	2	1,8
İlçe	11	9,9	İlçe	9	8,1
İl	58	52,3	İl	35	31,5
Büyükşehir	30	27,0	Büyükşehir	64	57,7
Bugüne Kadar Hiçbir İşte Çalıştınız mı?	90	81,1	Bugüne Kadar Hiç Girişimcilik İle İlgili Eğitimi Aldınız mı?		
Evet	21	18,9	Evet	20	18,0
Hayır			Hayır	91	82,0
Ailenizde Kendi İşini Kuran 1.Derece Yakınınız Var mı?			Kendinize Ait Bir İş Fikriniz Var mı?		
Evet	66	59,5	Evet	104	93,7
Hayır	45	40,5	Hayır	7	6,3
Aylık Ortalama Bireysel Geliriniz?			Aylık Ortalama Hane Geliriniz?		
0-1300	19	17,1	0-1000	1	0,9
1301-1500	9	8,1	1001-1500	21	18,9
1501-2000	17	15,3	1501-2000	19	17,1
2001-3000	17	15,3	2001-3000	19	17,1
	10	9,0	3001 +	22	19,8
Aylık Ortalama Bireysel Harcamanız?			Aylık Ortalama Hane Harcamanız?		
0-500	15	13,5	0-1000	7	6,3
501-1000	19	17,1	1001-1500	20	18,0
1001-1500	14	12,6	1501-2000	19	17,1
1501-2000	15	13,5	2001-3000	16	14,4
2001 +	11	9,9	3001 +	12	10,8
	37	33,3	Cevaplamayan	37	33,3
Herhangi Bir İşte Çalıştıysanız Kaç Yıldır Çalışıyorsunuz?			İş Fikriniz Özel/Patent Alınabilir Bir Fikir mi?		
0-1 yıl	11	9,9	Evet	47	42,3
2-3 yıl	8	7,2	Hayır	64	57,7
4-6 yıl	15	13,5			
7-10 yıl	12	10,8			
11 yıl +	24	21,6			
	41	63,1			

Anketimize katılan 111 bireyin verdikleri cevaplara göre demografik özelliklerine bakacak olursak; Ankete katılan bireylerin %49,5'i (55 kişi) kadın, %50,5'i ise (56 kişi) erkektir. Katılımcı bireylerin %22,5'i (25 kişi) 18-25 yaş aralığı, %21,6'sı (24 kişi) 26-30 yaş aralığı, %21,6'sı (24 kişi) 31-36 yaş aralığı, %18,0'ı (20 kişi) 37-42 yaş aralığı ve %11,7'si (13 kişi) 43 yaş ve üzerindeki bireylerden oluşmaktadır. Katılımcı bireylerin %32,4'ü (36 kişi) evli, %67,6'sı (75 kişi) bekârdır. Bireylerin %32,4'ü (36 kişi) ilköğretim, %40,5'i (45 kişi) lise, %9,9'u (11 kişi) ön lisans, %14,4'ü (16 kişi) lisans ve %2,7'si (3 kişi) lisansüstü düzeyinde eğitime sahiptir. Bireylerin %57,5'i (64 kişi) esnaf, %6,3'ü (7 kişi) memur, %6,3'ü (7 kişi) mimar, mühendis, uzman ve tekniker, %27,2'si (30 kişi) ev hanımıdır. Bireylerin %81,1'i (90 kişi) bugüne kadar herhangi bir işte çalışmışken, %18,9'u (21 kişi) herhangi bir işte çalışmamıştır. Bu bireylerin %9,9'u (11 kişi) 0-1 yıl, %7,2'si (8 kişi) 2-3 yıl, %13,5'i (15 kişi) 4-6 yıl, %21,6'sı (24 kişi) 7-10 yıl ve %63,1'i (41 kişi) ise 11 yıl ve üzeri sürelerde çalışmaktadırlar. Katılımcıların %18'i (20 kişi) daha önceden girişimcilikle ilgili bir eğitim almışken, %82'si (91 kişi) daha önceden girişimcilikle ilgili bir eğitim almadığını belirtmektedir. Bireylerin %93,7'sinin (104 kişi) kendisine ait bir iş fikri bulunmaktadır. Bu kişilerin %42,3'ü (47 kişi) iş fikirlerinin özel/patent alınabilir bir iş fikri olduğunu, %57,7'si (64 kişi) ise iş fikirlerinin özel/patent alınabilecek bir fikir olmadığını beyan etmektedirler.

4.4. Ankete Katılan Bireylerin Verdikleri Cevaplara İlişkin Korelasyon Analizi

Değişkenler ve alt boyutları arasındaki korelasyon ilişkilerine ait elde edilen bulgular Tablo 6'da görülebilmektedir.

Tablo 6: Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duygusal Eğilimler (1)	Pear. Cor. Sig.	1									
Düşünsel Eğilimler (2)	Pear. Cor. Sig.	,712** ,000	1								
Eylemsel Eğilimler (3)	Pear. Cor. Sig.	,764** ,000	,688** ,000	1							
Uyumlu Kişilik (4)	Pear. Cor. Sig.	,655** ,000	,540** ,000	,614** ,000	1						
Nevrotik Kişilik (5)	Pear. Cor. Sig.	,340** ,001	,195 ,067	,171 ,109	,448** ,000	1					
Yenilikçi Kişilik (6)	Pear. Cor. Sig.	,737** ,000	,582** ,000	,712** ,000	,680** ,000	,299** ,004	1				
Sorumlu Kişilik (7)	Pear. Cor. Sig.	,582** ,000	,544** ,000	,702** ,000	,362** ,000	,121 ,261	,480** ,000	1			
Dışadönük Kişilik (8)	Pear. Cor. Sig.	,467** ,000	,428** ,000	,510** ,000	,498** ,000	,190 ,075	,501** ,000	,280** ,008	1		
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ (9)	Pear. Cor. Sig.	,919** ,000	,858** ,000	,925** ,000	,673** ,000	,261* ,014	,759** ,000	,684** ,000	,523** ,000	1	
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ (10)	Pear. Cor. Sig.	,741** ,000	,588** ,000	,679** ,000	,848** ,000	,708** ,000	,788** ,000	,519** ,000	,638** ,000	,747** ,000	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Girişimcilik eğilimleri ölçeğinin alt boyutlarının birbirleri arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde $r = ,688$, $p < 0,01$ ile $r = ,764$, $p < 0,01$ aralığında değişen yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutlarının birbirleri ile ilişkisi incelendiğinde ise $r = ,261$, $p < 0,05$ ile $r = ,684$, $p < 0,01$ arasında değişen değerlerde pozitif yönlü ilişkilerin olduğunu ifade edebiliriz. Uyumlu kişilik alt boyutuyla, yenilikçi kişilik ($r = ,680$, $p < 0,01$) ve dışadönük kişilik ($r = ,498$, $p < 0,01$) alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır. Ayrıca yenilikçi kişilik alt boyutu, sorumlu kişilik ($r = ,480$, $p < 0,01$) alt boyutu ile orta düzeyde, dışadönük kişilik ($r = ,501$, $p < 0,01$) boyutu ile yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiye sahiptir.

Duygusal eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik ($r = ,655$, $p < 0,01$), sorumlu kişilik ($r = ,582$, $p < 0,01$) ve yenilikçi kişilik ($r = ,737$, $p < 0,01$) alt boyutları arasında yüksek, dışadönük kişilik ($r = ,467$, $p < 0,01$) alt boyutu arasında orta düzeyde, nevroitik kişilik ($r = ,340$, $p < 0,01$) alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Düşünsel eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik ($r = ,540$, $p < 0,01$), sorumlu kişilik ($r = ,544$, $p < 0,01$) ve yenilikçi kişilik ($r = ,582$, $p < 0,01$) alt boyutları arasında yüksek, dışadönük kişilik ($r = ,428$, $p < 0,01$) alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Eylemsel eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik ($r = ,614$, $p < 0,01$), sorumlu kişilik ($r = ,702$, $p < 0,01$), yenilikçi kişilik ($r = ,712$, $p < 0,01$) ve dışadönük kişilik ($r = ,510$, $p < 0,01$) alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmektedir.

Girişimcilik eğilimi ölçeği ile kişilik özellikleri ölçeği arasında ilişkilerin yönü incelendiğinde bu iki kavramın ($r = ,747$, $p < 0,01$) yüksek düzeyde pozitif yönlü olarak anlamlı ilişkiye sahip olduğu görülmektedir.

Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi ölçeklerinin ($r = ,747$, $p < 0,01$) yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişkiye sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuçlara göre “Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır” şeklinde oluşturduğumuz Hipotez₁ kabul edilmiştir.

4.5. Ankete Katılan Bireylerin Verdikleri Cevaplara İlişkin Regresyon Analizi

Korelasyon değerleri incelendiğinde birbirleri arasında anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeyde ilişki tespit edilen girişimcilik eğilimleri ve kişilik özelliklerine yönelik olarak, kişilik özelliklerinin, girişimcilik eğilimleri üzerinde etkili olup olmadığını öğrenme amacı ile regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizi sonucunun da, “kişilik özellikleri”, ölçeği ile tespit edilen algıların “girişimcilik eğilimleri” ölçeği ile tespit edilen algılar üzerinde, %56 ($R^2 = ,558$; $F = 110,053$, $p = ,000$) oranında açıklayıcı etkiye sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ise Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Regresyon Analizi

Model	Katsayı				Anlamlılık
	B	S.Hata	Beta (β)	t	
Girişimcilik Eğilimleri $R = ,747^a$ $R^2 = ,558$ $F = 110,053$ $p = ,000$	1,117	,301	,747	10,491	,000
^a . Prediktörler: (sabit), Kişilik Özellikleri	Anova ^a :Sig.; ,000 ^b		Katsayı ^a : Sig; ,000 ^b		

Katılımcıların kişilik özelliklerine yönelik algılarında meydana gelebilecek olumlu artışın, girişimcilik eğilimini pozitif yönlü [$(\beta = ,747)$, ($p < 0,01$)] etkileyebileceği, diğer bir ifade şekli ile kişilik özelliklerine yönelik meydana gelebilecek olumlu algı yükselişlerinin, girişimcilik eğilimi algılamalarında da pozitif yönlü bir artış ortaya çıkarabileceğini söylemek mümkündür. Analiz sonuçlarına göre: “Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisi vardır” şeklindeki Hipotez₂ kabul edilmiştir.

Tablo 8: Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimi Alt Boyutları Regresyon Analizi

Model	Katsayı				Anlamlılık
	B	S.Hata	Beta (β)	t	
Duygusal Eğilimler $R = ,741^a$ $R^2 = ,549$ $F = 105,8633$ $p = ,000$	,826	,080	,741	10,289	,000
Düşünsel Eğilimler $R = ,588^a$ $R^2 = ,346$ $F = 45,930$ $p = ,000$	,700	,103	,588	6,777	,000
Eylemsel Eğilimler $R = ,679^a$ $R^2 = ,461$ $F = 74,327$ $p = ,000$	,782	,091	,679	8,621	,000
^a . Prediktörler: (sabit), Kişilik Özellikleri	Anova ^a :Sig.; ,000 ^b		Katsayı ^a : Sig; ,000 ^b		

Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde kişilik özelliklerinin girişimcilik eğiliminin alt boyutları olan duygusal eğilimler boyutunu %55, düşünsel eğilimler alt boyutunu %35 ve eylemsel eğilimler alt boyutunu %46 oranında açıkladığını söylemek mümkündür. Sırasıyla ,741 ,588 ve ,679 beta değerlerini alan bu alt boyutların pozitif yönlü anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle Hipotez₂ ‘nin alt hipotezleri olan Hipotez_{2a} , Hipotez_{2b} ve Hipotez_{2c} kabul edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkelerin refah seviyelerinin artması ve gelişmesi için ekonomik açıdan katma değer yaratacak, büyümeye hız kazandıracak, esnekliği sağlayıp hızla değişen koşullara uyum sağlayabilme yeteneğine sahip girişimcilerin ortaya çıkartılması çok önemlidir. Bu açıdan düşünüldüğünde

girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkartılmasındaki en belirgin faktörün bireylerin kişilik özellikleri olduğu aşikârdır.

Bu çalışmada, girişimcilik eğitimi kurslarına katılan bireylerin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerine olan ilişki ve etkilerinin incelenmiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçları; Girişimcilik eğilimleri ölçeğinin alt boyutları olan Duygusal Eğilimler, Düşünsel Eğilimler ve Eylemsel Eğilimlerin birbirleri arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir. Kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan Uyumlu Kişilik, Nevrotik Kişilik, Yenilikçi Kişilik, Sorumlu Kişilik ve Dışadönük Kişiliklerin birbirleri ile ilişkisi incelendiğinde ise pozitif yönlü ilişkilerin olduğunu ifade edebiliriz. Uyumlu kişilik alt boyutuyla, yenilikçi kişilik ve dışadönük kişilik alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır. Ayrıca yenilikçi kişilik alt boyutu, sorumlu kişilik alt boyutu ile orta düzeyde, dışadönük kişilik boyutu ile yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiye sahiptir.

Duygusal eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik, sorumlu kişilik ve yenilikçi kişilik alt boyutları arasında yüksek, dışadönük kişilik alt boyutu arasında orta düzeyde, nevroitik kişilik alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Düşünsel eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik, sorumlu kişilik ve yenilikçi kişilik alt boyutları arasında yüksek, dışadönük kişilik alt boyutu arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Eylemsel eğilimler alt boyutu ile kişilik özellikleri ölçeğinin alt boyutları olan uyumlu kişilik, sorumlu kişilik, yenilikçi kişilik ve dışadönük kişilik alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmektedir.

Girişimcilik eğilimi ölçeği ile kişilik özellikleri ölçeği arasında ilişkilerin yönü incelendiğinde bu iki kavramın yüksek düzeyde pozitif yönlü olarak anlamlı ilişkiye sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların kişilik özelliklerine yönelik algılarında meydana gelebilecek olumlu artışın, girişimcilik eğilimini pozitif yönlü etkileyebileceği, diğer bir ifade şekli ile kişilik özelliklerine yönelik meydana gelebilecek olumlu algı yükselişlerinin, girişimcilik eğilimi algılamalarında da pozitif yönlü bir artış ortaya çıkarabileceğini söylemek mümkündür.

Bu çalışma sonuçlarına göre, bireylere yönelik geliştirilecek temel öneri davranışsal ve eylemsel girişimcilik eğilimleri üzerinde durmaları, bu eğilimleri geliştirmeleri, bunun için de kişiliklerini olumsuz etkileyen faktörlerden kendilerini soyutlamaları gerekmektedir.

Araştırma bulguları sadece katılımcı bireylerinin belirli bir zaman dilimindeki durumlarını ortaya koyan kesitsel bir çalışmanın sonucudur. Dolayısıyla toplumsal ve teknolojik gelişmeler farklı zamanlarda farklı bulguların ortaya çıkmasına sebep olabilecektir. Aynı zamanda ileride yapılması muhtemel çalışmalarda kullanılmak üzere daha geniş ölçekli evren ve örneklemeler üzerinde çalışılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ADLER, A., (2008). İnsan Tanıma Sanatı, (çev.: Kamuran Sipal), Say Yayınları, İstanbul.

AHMETOĞLU, G., LEUTNER, F. & CHAMORRO-PREMUIC, T. (2011). Economics: Understanding The Relationship Between Individual Differences In Trait Emotional Intelligence And Entrepreneurship. Journal Of Personality And Individual Differences, 51:1028–1033

AIDIS, R., (2003). “Entrepreneurship and Economic Transition”, Tinbergen Institute Discussion Paper, Amsterdam.

AKYÜZ, K., GEDİK, T., AYDIN, A., YILDIRIM, İ. & AKYÜZ, İ., (2009). “Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihleri Ve Girişimcilik Yetenekleri”. International Journal Of Economic & Administrative Studies, 1(3):139-157.

- ANDERSON, B. R. (2002) "Entrepreneurship and Aboriginal Canadians: A Case Study in Economic Development", *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 7(1):45-65.
- ATKINSON, C. R., ATKINSON, R., SMITH, E. E., BEM, D. J. & HOEKSEMA, S. N., (2002). *Psikolojiye Giriş*, (Çev: Yavuz Alogan), Arkadaş Yayınları, İkinci Baskı, Ankara.
- AVŞAR, M. (2007). *Yükseköğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- BAKAN, İ., EYİTMİŞ, A.M., BÜYÜKBEŞE, T. & ERŞAHAN, B., (2012), "Kahramanmaraş'ta Girişimcilik Ve Yenilikçilik: Profesyonel Meslek Gruplarında Bir Alan Çalışması", II. Bölgesel Sorunlar Ve Türkiye Sempozyumu, 1-2 Ekim 2012, 260-267.
- BASIM, H. N., ÇETİN, F., & TABAK, A. (2009). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarıyla İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63):20-34.
- BAŞER, H. & BÜBER, R., (2012), "İş Kurma Amacı Olan Adayların Girişimcilik Özelliklerinin Ölçülmesi: Aydın İli'nde Bir Uygulama", *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1):135-143.
- BÖRÜ, D., (2006) "Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi Yayın No.733*, İstanbul.
- BUCHANAN, D. A. & HUCZYNSKI, A., (1997). *Organizational Behaviour, An Introductory Text*, Tertiary Printing, UK: Prentice Hall Europe.
- CALIENDO, M. & KRİTİKOS, A. (2011). *Searching For The Entrepreneurial Personality: New Evidence And Avenues For Further Research*, Iza Discussion Paper No.5790:1-11.
- CHEN, Y. F., & LAİ, M. C. (2010). Factors Influencing the Entrepreneurial Attitude of Taiwanese Tertiary-level Business Students. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 38(1):1-12.
- CLONİNGER, C.Robert and SVRAKİC, Dragan M. (2000). Personality disorders. B.J. Sadock ve V.A. Sadock, (Ed.), *Comprehensive Textbook of Psychiatry (7th ed.)* (235-298). Baltimore: Williams & Williams
- COSTA Jr, P. T., & McCRAE, R. R. (1995). Domains And Facets: Hierarchical Personality Assessment Using The Revised NEO Personality Inventory. *Journal Of Personality Assessment*, 64(1):21-50.
- CÜCELOĞLU, D., (2011). *İnsan ve Davranış Psikolojinin Temel Kavramları*, Remzi Kitapevi, Yirmi İkinci Baskı, İstanbul.
- DEMİRBİLEK, T., (2010). *Kişilik ve Toplu Görüşme*. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- DEMİREL, E.Ü & TİKİCİ, M.Ü, (2010). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi: İnönü Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Örneği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32):221-254.
- DENİZ, A., & ERCİŞ, A. (2010). *Kişilik Özellikleri, Hedonik Ve Rasyonel Fayda, Marka Duygusu Ve Marka Bağlılığı Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 24(2):141-165.
- DİN, B. H., ANUAR, A. R. & USMAN, M. (2016). The Effectiveness Of The Entrepreneurship Education Program In Upgrading Entrepreneurial Skills Among Public University Students. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 224:117-123.
- EREN, Erol, (2012). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, Beta Yayınları, Onüçüncü Baskı, İstanbul.

- EROĞLU, F., (2011). Davranış Bilimleri, Beta Yayınları, İstanbul.
- EROĞLU, F., (2009). Davranış Bilimleri, Beta Yayınları, İstanbul.
- FESHBACH, S.-WEİNER, B.-BOHART, A., (1991). Personality, 3.Edition, Maryland:C.Heath And Company.
- FINDIKÇI, İ., (2009), İnsan Kaynakları Yönetimi, Alfa Yayınları, Yedinci Baskı, İstanbul.
- GÖKBEN-BECEREN, N. & BECEREN, E. (2007). “Lider Kişilik: Gandhi” Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(5):110-132.
- GÖZEK, S. & AKBAY, C., (2012), “Girişimci Adaylarının Girişimcilik Eğilimleri ve Sorunları”, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2):45-60.
- GÜRBÜZ, S. & ŞAHİN, F. (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- GÜRER A., SEZEN S. & SOLMAZTÜRK A.B., (2014),”Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerini Ölçmeye Yönelik Bir Alan Araştırması”, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 49(2):1-19
- GÜRİŞ S. & ASTAR, M. (2014). Bilimsel Araştırmalarda SPSS İle İstatistik. DER Yayınları, İstanbul.
- GÜNEL, D. (2010). “İşletmelerde Yıldırma Olgusu ve Yıldırma Mağdurlarının Kişilik Özelliklerine İlişkin Bir Araştırma” Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(3):37-65.
- HISRICH, R. D. & PETERS, M. P. (1995). “Entrepreneurship Starting, Developing and Managing A New Enterprise”, Third Edition, Irwin Publishing, Chicago: Irwin.
- HISRICH, R.. D. & PETERS M. P. (1998). Entrepreneurship (4th ed.). McGraw-Hill. Boston: Irwin
- HISRICH, R. D. & PETERS, M. P. (1989). Entrepreneurship :Starting, Developing, And Managing A New Enterprise, Homewood, IL: BPI, Irwin McGraw-Hill, 2, 173-188.
- İNANÇ, Y. B. & YERLİKAYA, E. E, (2012). Kişilik Kuramları, Pegem Akademi, Altıncı Baskı, Ankara.
- KARABULUT, A. T. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”. Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 26(1):331-356.
- KARAHAN, M., ÜNAL, Ö.F. & METE, M., (2014). “Kobi’lerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması: Diyarbakır Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19):113-125.
- KARASAR, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi (Kavramlar–İlkeler–Teknikler), Ondördüncü Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KILIÇ, R., KEKLİK, B. & ÇALIŞ, N., (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2):423-435.
- KINICKI, A. & WILLIAMS B. K. (2003). Management, A Practical Introduction, New York: McGraw-Hill/Irwin.
- KIRZNER, I. M. (1973). Competition and Entrepreneurship, IL: University of Chicago Press. Chicago.
- KÖKNEL, Ö., (1997). İnsanı Anlamak, Altın Yayıncılık, İstanbul.
- KURATKO, D. F. & HODGETTS, R. M., (2001). “Entrepreneurship: A Contemporary Approach”, 5 th edn., Fort Worth: Harcourt Publishers,

- LORDKİPANİDZE, M., BREZET, H. & BACKMAN, M. (2005). "The Entrepreneurship Factor in Sustainable Tourism Development". *Journal Of Cleaner Production*, 13:787-798.
- MC CLELLAND, D.C. (1961). *The Achieving Society*, Princeton, N.J:Van Nostrand
- MORRIS, H. M. & JONES, F. F. (1999). "Entrepreneurship in Established Organizations: The Case of the Public Sector", *Entrepreneurship Theory and Practice*, Fall, 71-91.
- MORRİS, C. G., (2002). "Psikolojiyi Anlamak (Psikolojiye Giriş)," (Çev. Aybıyık H.B., Sayıl M.), *Türk Psikologlar Derneği Yayınları*, 23
- NUNALLY, J. C. (1978). *Psychometric Theory*, Mcgraw-Hill, New York.
- ÖNEREN, M., (2012), "İç Anadolu Bölgesindeki Genç Nüfusun Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(2):7-28.
- ÖZKALP, E., & KIREL, Ç., (2013). *Örgütsel Davranış*, Ekin Yayınları, Altıncı Baskı, Bursa.
- ROBBINS, STEPHEN VE MARY COULTER (2002), *Management*.New York, NY: Prentice Hall International.
- RONSTADT, R. C. (1984). *Entrepreneurship: Text, Cases, and Notes*, Lord Publishing.
- ROTTER, J.B. (1990). *Internal Versus External Control Of Reinforcement: A Case History Of A Variable*. *American Psychologist*, 45:489-493.
- SALVATORE, D. (2005). "G 7 Ülkelerinde Yeni Ekonomi ve Büyüme", *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1):59-69.
- SCHERMERHORN, J. R., HUNT & OSBORN, R. N., (2002). *Organizational Behaviour*, Yedinci Baskı, John Wiley & Sons, Inc, ABD.
- SHANE, S., (2002). *Prior Knowledge and The Discovery of Entrepreneurial Opportunities*, *Organization Science*, 11: 448-469.
- SHANE, S. & VENKATARAMAN, S. (2000). *The Promise Of Entrepreneurship As A Field Of Research*. *Academy Of Management Review*, 25(1):217-226.
- SHARİFF, M.N.M., & SAUD, M.B., (2009). *An Attitude Approach to the Prediction of Entrepreneurship on Students at Institution of Higher Learning in Malaysia*, *International Journal of Business and Management*, 4(4):129-135.
- SHAYE, A., (2009). "Infidelity in Dating Relationships: Do Big Five Personality Traits and Gender Influence Infidelity?", *Doctoral Dissertation*, Alliant International University, California.
- STEVENSON, H. H. & SAHLMAN. W. A. (1989). "The Entrepreneurial Process", İçinde: DEWHURST P. B. J. (Ed.), *Small Business and Entrepreneurship*, Basingstoke: Macmillan.
- STEVENSON, H. H., ROBERTS M., GROUSBECK, J., HAROLD I. I., & BHİDE, A., (1985). *New Business Ventures And The Entrepreneur* (2nd ed.). Homewood, Ill.: R.D. Irwin.
- ŞİMŞEK, M. Ş., (2007). *İşletme Bilimlerine Giriş. Adım Ofset ve Matbaacılık*. Konya.
- TOK, N., SEÇER, A., DAVRAN, M.K., ÇOBANOĞLU, F. & ÖZALP, (2014). "Ziraat Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Girişimcilik Özellikleri, Algısı Ve Eğilimi: Çukurova Ve Adnan Menderes Üniversitesi Örneği", *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1):47-74.
- TURNER, J., E., (2003). "Proactive Personality and the Big Five as Predictors of Motivation to Learn", *Doctoral Dissertation*, Old Dominion University, Virginia.
- TUTAR, H., (2013). *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar*, Seçkin Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara.

- ULUKÖY, M. & DEMİRELİ, C., (2014). “Cinsiyetin Girişimcilik Profili Üzerine Etkisi: Erkek Girişimcilik Ve Kadın Girişimciliğin Karşılaştırmalı Analizi”, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(22):47-55.
- URAL, A. & KILIÇ, İ. (2013). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.
- WARD, T. B., (2004). *Cognition, Creativity And Entrepreneurship*, *Journal Of Business Venturing*, 19(2):173-188.
- WENNEKERS, S. & THURIK, R., (1999). “Linking Entrepreneurship and Economic Growth”, *Small Business Economics*, 13(1), 27-55.
- WICKHAM, P. A., (2006). *Strategic Entrepreneurship*, 4th Edition, Essex, UK: Prentice Hall.
- YELBOĞA, A., (2006). Kişilik Özellikleri Ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, “İş, Güç” Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi, 8(2):196-211.
- YILDIRIM, M.H., DEMİREL, Y. & İÇERLİ, L., (2011). “İşletme Sahibi Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Tespiti: Aksaray Örneği”, *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2):189-199.
- YILDIZ, M. & DİLMAÇ, B., (2012). “Öğretmen Adaylarının Sahip Oldukları Değerler İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi” *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3):122-134.
- YILMAZ, E. & SÜNBÜL, A. M., (2009). “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2):195-203.
- YÜKSEL, G. (2013). “Müzik Öğretmeni Adaylarının İçedönük-Dışadönük Kişilik Özelliklerine Sahip Olma Durumunun Bireysel Çalgı Dersi Akademik Başarı Düzeyine Etkisi” *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4):98-104
- ZEL, U., (2006). *Kişilik ve Liderlik*, Nobel Yayınları, İkinci Baskı, Ankara.
- ZEL, U., (2001). *Yönetimde Kişilik Ve Kişilik Özellikleri*, *Yönetim Ve Organizasyon (İçinde)*, 1. Baskı, Editör: Doç. Dr. Salih Güney, Nobel Yayınları, Ankara.